

۱

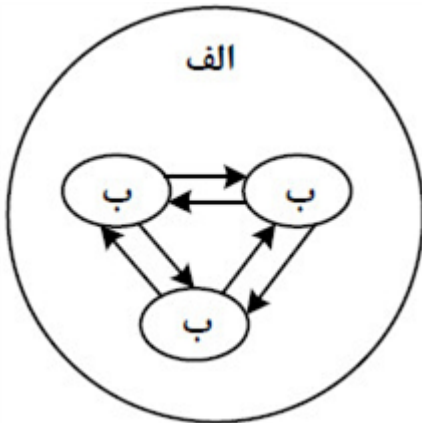
در کدام مورد، مهم‌ترین علل شهرنشینی سریع در کشورمان از سال ۱۳۳۵ به درستی مطرح شده است؟

- ۱ سلب مالکیت مالکان بزرگ و واگذاری نابرابر زمین به آنها و افزایش واردات کالاها به شهرها به جای روستاها
- ۲ تقسیم نادرست زمین و بی‌توجهی به صنایع مونتاژ و کاهش درآمد نفتی دولت‌ها و عدم توسعه زیرساخت‌ها
- ۳ توسعه کارخانجات و تجهیزات در شهرها و عدم توجه به صنایع مونتاژ در فرایند اصلاحات ارضی در سال ۱۳۳۵
- ۴ انباشت سرمایه در شهرها و اجرای ناموفق تغییر قوانین مالکیت زمین و توزیع مجدد آن به نفع کشاورزان

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۲

مطابق با تصویر مقابل، اگر مورد الف را منطقه ..... یا مگالاپلیس در نظر بگیریم، انتظار داریم موارد ب ..... .

- ۱ مادرشهری - تعدادی منطقه ابرشهری باشد که به دلیل افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آنها، به تدریج به وجود آمده‌اند.
- ۲ ابرشهری - تعدادی منطقه مادرشهری باشد که به دلیل قرارگیری در امتداد مسیرهای ارتباطی و تمرکز مؤسسه‌های مالی و پولی به وجود آمده‌اند.
- ۳ ابرشهری - تعدادی منطقه مادرشهری باشد که به دلیل افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آنها، به تدریج به وجود آمده‌اند.
- ۴ مادرشهری - تعدادی منطقه ابرشهری باشد که به دلیل قرارگیری در امتداد مسیرهای ارتباطی و تمرکز مؤسسه‌های مالی و پولی به وجود آمده‌اند.

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

با توجه به موارد زیر، کدام مورد درست است؟

الف) شهرگرایی روندی اقتصادی - اجتماعی است که طی آن ارزش‌ها و مظاهر شهری در بین روستانشینان رواج می‌یابد.
ب) نقش و عملکرد اقتصادی برخی از روستاها تغییر کرده و این روستاها نقش‌های گردشگری و صنعتی را برعهده گرفته‌اند.

۱) الف مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا و ب متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا را با تغییراتی اساسی همراه کرده است.

۲) ب متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا و الف دسترسی به خدمات شهرها را با تغییراتی اساسی همراه کرده است.

۳) الف وسعت و فضای سکونت در شهرها و ب متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا را با تغییراتی اساسی همراه کرده است.

۴) ب مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا و الف فرهنگ و مناسبات روستاها را با تغییراتی اساسی همراه کرده است.

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۳

با توجه به عبارات زیر در خصوص «پدیده شهرنشینی»، موارد ..... به طور مستقیم منجر به ..... جمعیت شهرنشین می‌شود.

الف) پدیده مهاجرت معکوس به دلیل گرانی مسکن، آلودگی هوا یا آسیب‌های اجتماعی روی می‌دهد.
ب) ممکن است به دلیل مشکلات اشتغال، روستاها و شهرها به ترتیب مهاجرفرست و مهاجرپذیر شوند.
ج) با ورود کشورها به عصر نوسازی شیوه زندگی و فعالیت اقتصادی در روستاها تغییر پیدا کرد.
د) به دلیل افزایش رشد طبیعی جمعیت، برخی روستاها با موافقت وزارت کشور، شهر اعلام شده‌اند.

۱) الف و د همانند ب و ج - کاهش   ۲) ب و ج برخلاف الف و د - کاهش

۳) الف و ج همانند ب و د - افزایش   ۴) ب و د برخلاف الف و ج - افزایش

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۳

با توجه به تصویر زیر که یک نمونه از سلسله مراتب سکونتگاه‌های اروپا را نشان می‌دهد، ارتباط «تعدد و تنوع خدمات» با «میزان جمعیت» چگونه است؟

۱) غیرمستقیم است و هر دو با رسیدن به سمت قاعده هرم تغییر می‌کنند.

۲) مستقیم است و هم‌زمان با رسیدن به سمت قاعده هرم افزایش می‌یابند.

۳) مستقیم است و هر دو با رسیدن به سمت رأس هرم، افزایش می‌یابند.

۴) غیرمستقیم است و هر دو با رسیدن به سمت رأس هرم تغییر می‌کنند.

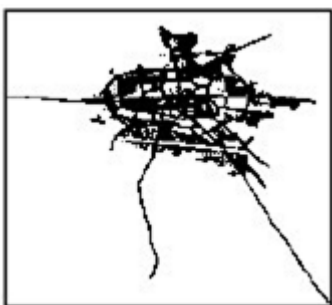
کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

کدام عبارت، درست است؟

- ۱ همه‌ی پایتخت‌ها در سطح جهان، مادرشهر هستند.
- ۲ مادرشهرها بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت دارند.
- ۳ مادرشهرها در رأس هرم سلسله مراتب سکونت‌گاهی قرار دارند.
- ۴ مادرشهرها بزرگ‌ترین و پرجمعیت‌ترین شهر در یک ناحیه یا استان هستند.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

کدام عبارت، با تصویر ترسیم شده از «هسته‌ی اولیه و روند توسعه‌ی کالبدی شهر رشت» در دوره‌های تاریخی مختلف مغایرت دارد؟

- ۱ حوزه نفوذ آن نسبت به سایر سکونت‌گاه‌ها، گسترده‌تر است.
- ۲ همانند سایر سکونت‌گاه‌های شهری و روستایی دارای مقر و موقعیت است.
- ۳ دسترسی به آب مهم‌ترین عامل طبیعی شکل‌گیری هسته اولیه‌ی آن سکونتگاه است.
- ۴ دسترسی به راه‌های ارتباطی سبب ارتقاء مرتبه آن در هرم سلسله مراتب سکونتگاهی شده است.

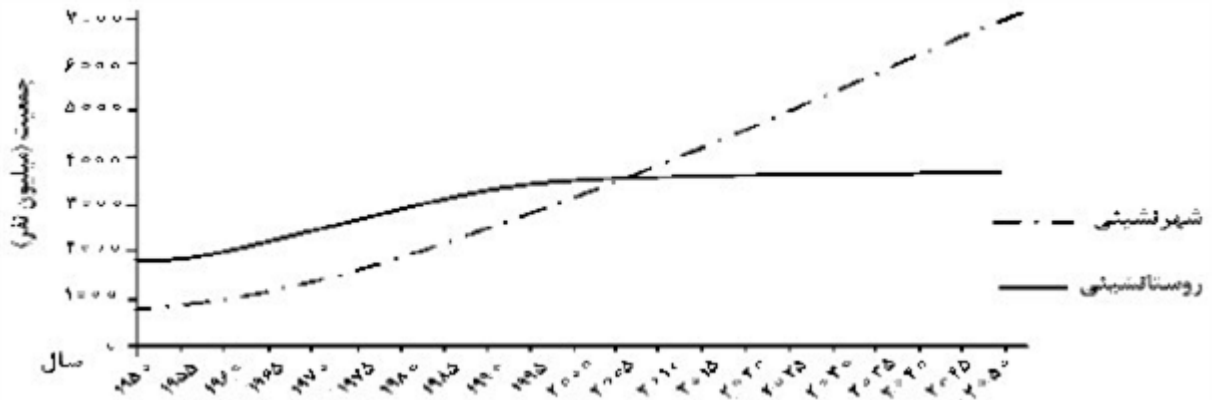
سراسری-انسانی-۱۴۰۰

کدام گزینه، دلیل مناسبی برای عبارت زیر است؟
«در سطح زمین، اشکال مختلفی از سکونت‌گاه‌ها به وجود آمده است.»

- ۱ چگونگی قرارگیری پدیده‌های طبیعی و انسانی
- ۲ نحوه توزیع شبکه خطوط حمل‌ونقل ریلی و جاده‌ای
- ۳ دسترسی به شرایط جغرافیایی (طبیعی، انسانی) مناسب
- ۴ نقش عوامل طبیعی و انسانی در شکل‌گیری شهر و روستا

سراسری-انسانی-۱۴۰۰

با توجه به نمودار زیر، در کدام گزینه راهکار مناسب در «کنترل حرکت به سوی جهانی در حال شهری شدن» به درستی بیان شده است؟

- ۱) تدوین برنامه‌های عمومی و آمایش در مقیاس ملی
- ۲) اجرای سیاست‌های کلی اقتصادی و اجتماعی در مقیاس ملی
- ۳) طراحی برنامه‌ی توسعه روستایی به منظور دسترسی به خدمات اجتماعی
- ۴) برنامه‌ریزی و مدیریت شهر و روستا براساس همکاری و مشارکت مردم

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۱۰) کدام گزینه، دلیل مناسبی برای جمله‌ی زیر است؟

«بین درآمد شهرنشینان و روستائینان شکاف و نابرابری زیادی وجود دارد.»

- ۱) در بسیاری از نواحی روستایی جهان، میزان فقر بیش‌تر از نواحی شهری است.
- ۲) در بسیاری از کشورها، بیش‌ترین سرمایه‌گذاری‌ها به شهرها اختصاص دارد.
- ۳) ایجاد فرصت‌های شغلی در نواحی شهری از مناطق روستایی بیش‌تر است.
- ۴) زندگی روستاییان عمدتاً به درآمد حاصل از کشاورزی وابسته است.

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۱۱) تمام عبارات، مفهوم نادرستی از «متروپل» را بیان می‌کنند؛ به‌جز:

- ۱) از نظر جریان کالا، خدمات و رفت و آمد افراد، با محدوده‌ی جغرافیایی پیرامون خود ارتباط دارد.
- ۲) براساس و رتبه‌بندی سکونت‌گاه‌ها، در ردیف‌های میانی هرم قرار دارد و خدمات متنوعی ارائه می‌کند.
- ۳) ساکنین آن مسافت زیادی را برای دریافت خدمات طی می‌کنند، به همین دلیل فاقد آستانه‌ی نفوذ است.
- ۴) بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر در یک کشور است که پایتخت نامیده می‌شود و بر سایر سکونت‌گاه‌ها برتری دارد.

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۱۲) چرا اکثر مهاجران روستایی پس از ورود به شهر، در «بخش غیررسمی اقتصاد» به فعالیت می‌پردازند؟
 الف) افزایش رشد طبیعی جمعیت شهری
 ب) محدودیت فرصت‌های شغلی در شهر
 ج) نداشتن مهارت و تخصص
 د) رشد بخش غیررسمی اقتصاد

- ۱) الف و ب
- ۲) الف و د
- ۳) ج و د
- ۴) ب و ج

سراسری - انسانی - ۹۹

همه‌ی عبارت‌ها، مفهوم درستی از «منطقه‌ی مادرشهری» را بیان می‌کنند؛ به‌جز:

- ۱ به تدریج و با گسترش حمل‌ونقل و وسایل ارتباطی، به وجود آمده است.
- ۲ با افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های پیرامونی، به وجود می‌آید.
- ۳ با مهاجرت گسترده‌ی مردم از نقاط مختلف یک کشور به مادرشهر ملی، به وجود می‌آید.
- ۴ از کنار هم قرار گرفتن چندین حومه، شهرک اقماری و حداقل یک مادرشهر، به وجود آمده است.

سراسری-انسانی-۹۹

کدام گزینه، دلایل مناسبی را برای «رشد شهرنشینی» در «قاره‌های در حال توسعه» بیان می‌کند؟

- ۱ نیاز کارخانه‌ها به نیروی کار و توسعه صنعتی
- ۲ رقم بالای موالید و افزایش نرخ رشد مطلق
- ۳ شروع انقلاب صنعتی و افزایش نرخ رشد طبیعی
- ۴ ورود به دوره‌ی صنعتی شدن و تغییر ساختمان سنی روستاها

سراسری-انسانی-۹۸

همه‌ی جمله‌ها به بیان درستی از «مقر» اشاره می‌کنند، به‌جز:

- ۱ شهر و روستا از آن نقطه گسترش می‌یابد.
- ۲ در ادامه‌ی حیات سکونتگاه نقش دارد.
- ۳ مکان واقعی سکونتگاه در آن‌جا بنا شده است.
- ۴ معمولاً بیانگر بافت تاریخی و قدیمی سکونتگاه است.

سراسری-انسانی-۹۸

کدام عبارت، با مفهوم «شهرگرایی» مطابقت بیش‌تری دارد؟

- ۱ بروز تحولات صنعتی و ورود کشورها به عصر نوسازی
- ۲ رواج شیوه‌های زندگی و رفتار و مظاهر شهری، در روستاها
- ۳ تغییر نقش و عملکرد روستا و رونق صنایع کوچک تبدیلی
- ۴ استفاده از ماشین‌آلات کشاورزی و عناصر و خدمات شهری

سراسری-انسانی-۹۸

- ۱ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مهمترین علل شهرنشینی سریع عبارت بودند از:
الف) از آنجا که بودجه کشور ما متکی به درآمد حاصل از فروش نفت است و این درآمد در دست دولت ذخیره می شود، دولت‌ها با استفاده از درآمد نفتی، بیشترین سرمایه‌گذاری‌ها، توسعه کارخانه‌ها و تجهیزات و زیرساخت‌ها را به شهرها اختصاص دادند.
- ب) از سال ۱۳۴۱ اصلاحات ارضی در روستاها انجام گرفت. اصلاحات ارضی یعنی تغییر قوانین مالکیت زمین و توزیع مجدد آن به نفع کشاورزان.
- ۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در برخی از بخش‌های جهان، در نتیجه گسترش فوق‌العاده زیاد دو یا چند مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل‌ونقل، زنجیره‌ای از مادرشهرها پدید آورده‌اند که به آنها مگالاپلیس می‌گویند. برخی از مگالاپلیس منطقه ابرشهری می‌گویند.
- ۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هر دو عبارت الف و ب در پیرامون فعالیت‌های اقتصادی مطرح شده‌اند. مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا، فعالیت اقتصادی آنها می‌باشد و متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا ملاک جمعیت است. هر دو عبارت درباره فعالیت اقتصادی می‌باشد و هیچ اشاره‌ای به جمعیت نشده است. (رد گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳)
- ۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عبارات الف و ج به کاهش شهرنشینی اشاره می‌کنند در حالی‌که عبارت ب و د اشاره به افزایش شهرنشینی دارد. در نتیجه الف و ج در جبهه مخالف ب و د قرار دارد. (رد گزینه‌های ۱ و ۳)
- عبارات ب و د برخلاف عبارات الف و ج موجب افزایش شهرنشینی می‌شوند و نه کاهش آن (رد گزینه ۲)
- ۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
- ۶ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مادرشهرها (متروپل‌ها) در رأس هرم سلسله مراتب سکونت‌گاهی قرار دارند.
- ۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در کشور ایران دسترسی به آب، قلعه‌های دفاعی، بازارهای محلی و قرار گرفتن در تقاطع راه‌ها از مهم‌ترین عوامل شکل‌گیری هسته‌ی اولیه روستاها و شهرها بوده است. در این شهر بازار و مکان تجارت محصولات کشاورزی و ابریشم، هسته‌ی اولیه‌ی شهر را تشکیل داده و عامل آب به دلیل فراوانی آن در این شهر در رتبه‌ی بعدی اهمیت قرار دارد.
- ۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. چگونگی قرارگیری پدیده‌های طبیعی و انسانی در سکونت‌گاه‌ها، شکل‌های مختلفی از سکونت‌گاه‌ها را به وجود آورده است.
- ۹ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. آمایش سرزمین عبارت است از سامان دادن و نظم بخشیدن به فضاهای جغرافیایی و توزیع متوازن، متعادل و منطقی جمعیت، فعالیت‌ها و تجهیزات و امکانات در سطح زمین.
- یکی از ویژگی‌های برنامه‌ی آمایش سرزمین، توجه به توزیع متوازن جمعیت است؛ به گونه‌ای که از تمرکز و انبوهی جمعیت در یک یا چند مادرشهر و مهاجرت بی‌رویه از روستاها و شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ پیشگیری شود.
- ۱۰ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ایجاد فرصت‌های شغلی و تمایل به سرمایه‌گذاری در نواحی شهری بیش از مناطق روستایی است؛ از همین رو، بین درآمد شهرنشینان و روستانشینان شکاف و نابرابری زیادی وجود دارد.

۱۱

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مادرشهر (متروپل) بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان یا یک کشور است. این شهر ممکن است پایتخت یا شهر اصلی یک ناحیه باشد. به محدوده‌ی جغرافیایی که از یک سکونت‌گاه کالا و انواع خدمات دریافت می‌کند و بین آن محدوده و سکونت‌گاه، جریان کالا، خدمات و رفت و آمد افراد وجود دارد، حوزه‌ی نفوذ آن سکونت‌گاه می‌گویند. همان‌طور که مشخص است، متروپل حوزه‌ی نفوذ بسیار گسترده‌ای دارد و در بالای هرم رتبه‌بندی سکونت‌گاه‌ها قرار می‌گیرد. همچنین، دامنه‌ی نفوذ عبارت است از بیش‌ترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت کالا یا خدمات از آن سکونت‌گاه طی می‌کنند.

۱۲

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مهاجرانی که از روستاها و شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ مهاجرت می‌کنند، عمدتاً کارگر ساده و فاقد مهارت و تخصص‌اند. از سوی دیگر، فرصت‌های شغلی در شهر محدود است؛ به همین سبب، این مهاجرات وارد بخش غیررسمی اقتصاد می‌شوند.

۱۳

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آن‌ها، به تدریج منطقه‌ی مادرشهری به وجود می‌آید. در پیرامون برخی از مادرشهرها، شهرها و شهرک‌های اقماری پدید آمده‌اند. گسترش حمل‌ونقل یکی از دلایل گسترش حومه‌ها است.

۱۴

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. علت اصلی رشد سریع شهرنشینی در کشورهای در حال توسعه، علاوه بر رشد طبیعی جمعیت شهری، عامل مهاجرت زیاد از روستا به شهرها بوده است. به این ترتیب که با توسعه‌ی صنعتی، کارخانه‌ها به نیروی کار نیاز پیدا کردند و در نتیجه، روستاییان برای دریافت دستمزد بیش‌تر و خدمات و تسهیلات بهتر، به نواحی شهری مهاجرت نمودند.

۱۵

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مقر یا مکان محلی است که مکان واقعی و هسته‌ی اولیه‌ی شهر یا روستا ابتدا در آن‌جا شکل می‌گیرد؛ یعنی ساکنان یک ناحیه، شهر یا روستا را در آن‌جا بنا می‌کنند و سپس شهر یا روستا از آن نقطه توسعه می‌یابد.

۱۶

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. منظور از شهرگرایی، روندی اقتصادی اجتماعی است که طی آن شیوه‌های زندگی، رفتار و عملکردها، ارزش‌ها و مظاهر شهری در روستاها و بین روستانشینان رواج می‌یابد.

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴

